

संदर्भ ग्रंथ सूची

संदर्भ ग्रंथ सूची

मराठी पुस्तके :

1. आगलावे, प्र. (2000) संशोधन पध्दतीशास्त्र व तंत्रे : (नागपूर : विद्या प्रकाशन)
पृ. 213
2. कुंडले, म. बा. (जाने. 2004) शिक्षण समीक्षा.
3. कदम, चा. प. व (1998) शैक्षणिक मूल्यमापन : (पुणे : नूतन प्रकाशन) पृ. 112
चौधरी, बा. आ.
4. जगताप, ह. ना., (1995) शिक्षणातील नवप्रवाह व नवप्रवर्तने : (पुणे : नूतन
प्रकाशन) पृष्ठ 247.
5. जगताप, ह. ना. (2004) प्रगत शैक्षणिक तंत्रविज्ञान आणि माहिती तंत्रविज्ञान :
(पुणे : नूतन प्रकाशन) पृ.200.
6. तेजा, आर. पी. डिक्शनरी ऑफ एज्युकेशन.
7. देऊस्कर विजय (संपा.)(1997) शिक्षक क्षमता समृद्धी, (महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक
संशोधन व प्रशिक्षण : पुणे) पृ.1 ते 118.
8. पारसनीस, न. रा.(2005) शिक्षकांचे प्रशिक्षण : (पुणे : नूतन प्रकाशन) पृ.95.
9. पण्डित, ब. बि. (1989) शिक्षणातील संशोधन अभिकल्प : (पुणे : नूतन प्रकाशन)
पृ.120.
10. बेलकर, आर. डी. शिक्षक प्रशिक्षणातील एक स्तुत्य नवोपक्रम : शालेय
अनुभव कार्यक्रम, शिक्षण समीक्षा : पृ.159.
11. भिंताडे, वि. रा. (2004) शैक्षणिक संशोधन पध्दती : (पुणे : नूतन प्रकाशन)
पृ. 137, 149.
12. मुळे, रा.श. व (1998) शैक्षणिक संशोधनाची मूलतत्वे : (औरंगाबाद : विद्या
बुक्स) पृ. 129.

13. सप्रे, नीलिमा, व (2001) शिक्षणातील विचारप्रवाह : (फडके प्रकाशन : कोल्हापूर)
पाटील प्रीती पृ.54.

इंग्रजी पुस्तके :

1. Buch, M. B. (1972) Second Survey of Research in Education,
(Baroda : M. S. University of Baroda)
Page 414-453.
2. Buch M. B. (1978-83) Third Survey of Research in Education : (New
Delhi : Publication Dept., N.C.E.R.T.)
Page 782-856.
3. Garrett, H. E. (1981) Statistics in Psychology & Education :
Woodworth, R. s. (Bombay : Vakils, Feppar & Simons Ltd.) Page
491.
4. Best, John W. (1989) Research in Education : (Sixth Edition), (New
Kahn James V. Delhi, Prentice Hall of India Private Limited).

परिशिष्टे

परिशिष्ट क्रं. 1

संशोधक :- श्री. चरणदास युवराज कांबळे

विद्यार्थी शिक्षकांचे छात्रसेवा कालांतर्गत विविध क्षमतांची निरीक्षण श्रेणी

महाविद्यालयाचे नाव : स्वामी सहजानंद भारती कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, श्रीरामपूर
 शाळेचे नाव : -----
 मार्गदर्शक प्राध्यापकाचे नाव : -----
 छात्रसेवा कालावधी : 31/01/2005 ते 12/02/2006

क्षमता		विद्यार्थ्यांचे रोल नं.									
1	शैक्षणिक व्यवहार क्षमता										
	1	पाठ्यांशाचे पुरेसे ज्ञान									
	2	पाठ्यांशासाठी योग्य अध्यापन पद्धती निवड									
	3	विषय प्रतिपादनात सुस्पष्टता									
	4	विद्यार्थ्यांनी विचारलेल्या प्रश्नासंदर्भात स्पष्टता									
	5	दिलेल्या कृतीचे अर्थपूर्णता									
	6	शैक्षणिक साहित्याचा योग्य वापर									
	7	अध्ययनात मुलांना आनंद प्राप्त									
	8	अध्यापन परिणामकारक									
2	शैक्षणिक उपक्रम क्षमता										
	1	उद्दिष्टे असणारी विद्यार्थ्यांना वाव देणारे उपक्रम निवडले									
	2	उपक्रमाद्वारे अध्ययन अध्यापनातून साध्य करावयाची उद्दिष्टे ठरविली.									
	3	उपक्रमाचे नियोजन करताना साहित्य, जागा, वेळ इ. बाबी विचारात घेतले.									
	4	उपक्रमाचे नियोजन व कार्यवाही लोकशाही पद्धतीने केले.									
	5	उपक्रम सुरू करण्यापूर्वी अनुकूल वातावरण तयार केले.									
6	विद्यार्थी शिक्षकाची भूमिका मार्गदर्शकाची होती										
3	शैक्षणिक साहित्य निर्मिती व वापर क्षमता.										
	1	शैक्षणिक साहित्य व निर्मितीच्या कृतिसत्रात सहभाग.									
	2	शैक्षणिक साहित्याच्या प्रदर्शनात सहभाग.									
	3	शैक्षणिक साहित्याचा सुयोग्य वापर.									
	4	स्वनिर्मित शैक्षणिक साहित्याचा वापर									
5	शैक्षणिक साहित्य वापराचे नियोजन.										

4 मूल्यमापन क्षमता															
1	अध्ययन-अध्यापनाच्या दरम्यान मूल्यमापन करण्यासाठी पूर्वतयारी करतो.														
2	सर्व वर्गाकडे पाहून अध्यापन करतो.														
3	प्रश्नांची रचना स्पष्ट, नेमक्या व माजेक्या शब्दात करतो.														
4	विद्यार्थ्यांच्या चुकाबाबत शिक्षकाची वृत्ती नेहमीच सहनशील होती.														
5	विद्यार्थ्यांना खूप प्रश्न विचारण्याची संधी देतो.														
6	मूल्यमापन प्रक्रियेच्या माध्यमातून अडचणी ओळखून त्या दुर करतो.														
7	प्रत्येक विद्यार्थी शिक्षक स्वतःजवळ एक वही ठेवतो.														
5 व्यवस्थापन क्षमता															
1	कार्याचे नियोजन करताना नियोजनाचे निकष लावण्याची सवय.														
2	कोणतेही कार्य वा आव्हान स्विकारण्याची सवय.														
3	कार्यपूर्तीनंतर प्रत्याभरण घेण्याची क्षमता.														
4	नियोजन करताना सकारात्मक दृष्टिकोनावर भर.														
5	व्यवस्थापनात विकेंद्रिकरणावर भर.														
6	वर्ग व्यवस्थापनातील लवचिकता.														
7	वर्ग व्यवस्थापन करताना लोकशाही दृष्टिकोन.														
8	वर्ग व्यवस्थापन करत असताना उद्दिष्टाचे स्पष्ट जाणीव.														

टिप : विद्यार्थी शिक्षकांच्या विविध क्षमतांचे निरीक्षण खालील पदनिश्चयन श्रेणीमध्ये करून त्या त्या क्षमतेसमोर वस्तुनिष्ठ गुण द्यावे.

श्रेणी	:	असमाधानकारक	समाधानकारक	मध्यम	चांगला	उत्कृष्ट
गुण	:	1	2	3	4	5

सही

निरीक्षक

नांव :-

दिनांक /02/05

परिशिष्ट क्रं. 2

शिक्षक क्षमता यादी

क्रं.	शिक्षक क्षमता
1.	संदर्भ क्षमता
2.	संबोध क्षमता
3.	आशयज्ञान क्षमता
4.	शैक्षणिक व्यवहार क्षमता
5.	शैक्षणिक उपक्रम क्षमता
6.	शैक्षणिक साहित्य निर्मिती व वापर क्षमता
7.	मूल्यमापन क्षमता
8.	पालक संपर्क क्षमता
9.	व्यवस्थापन क्षमता
10.	समाज संपर्क क्षमता

परिशिष्ट क्रं. 3

प्रशिक्षणार्थींच्या नावाची यादी

Rayat Shikshan Sanstha's

Swami Shajanand Bharati College of Education, Shrirampur

B. Ed. Course 2004-2005

Roll No.	Name of the Student	Method 1	Method 2
1	GAIKWAD S. A.	Science	Marathi
2	BHOGE R. M.	Science	Maths
3	BORUDE G. M.	English	History
4	CHAUDHARI K. B.	Science	Maths
5	DESAI A. D.	Hindi	History
6	DIGE S. S.	Hindi	History
7	GARDE R. P.	Science	Maths
8	GHANVAT B. M.	Marathi	Geography
9	GHUDE A. S.	History	Marathi
10	GUNJAL B. G.	Science	Maths
11	HAKALE N. M.	Geography	Marathi
12	JADHAV S. B.	Science	Maths
13	JAYGUDE S. G.	Science	Maths
14	KADAM R. R.	English	Geography
15	KALHAPURE M. G.	Maths	Science
16	KAWARE R. A.	Science	Maths
17	KHADE S. B.	Geography	Hindi
18	KHILARI V. J.	Science	Maths
19	KULKARNI H. H.	Maths	Science
20	MANDAGE Y. L.	Maths	Science
21	MUDEGAONKAR G. A.	English	History
22	NIRMAL V. D.	Marathi	Geography
23	PANDIT M. A.	Hindi	History
24	PANKHADE V. V.	English	History
25	PARDESHI M. R.	Marathi	History
26	PAWAL B. D.	Maths	Science
27	PUND P. T.	Geography	Marathi
28	SABLE B. E.	Marathi	History
29	SAWADE K. P.	Marathi	History
30	SHELKE S. A.	Science	Maths
31	SURVASE S. A.	Science	Maths
32	SURYAWANSHI A. M.	English	Geography
33	THOKAL D. V.	Marathi	History
34	TRIBHUWAN S. A.	Science	Maths
35	VARADE G. R.	English	Geography
36	WAGH G. J.	English	History
37	WANJULE R. J.	English	History
38	RAJGURU Y. C.	Science	Maths
39	GADEKAR S. B.	Maths	Science
40	NAGARALE S. N.	English	Geography

परिशिष्ट क्रं. 4

नमुना पत्र क्रं. 1

प्रति,

मा. मुख्याध्यापक,
छत्रपती शिवाजी माध्यमिक विद्यालय, वडाळा महादेव,
ता. श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर.

विषय :- शालेय अनुभव कार्यक्रम

महोदय,

वरील विषयान्वये, आमच्या महाविद्यालयातील विद्यार्थी व एक मार्गदर्शक प्राध्यापक आपल्या विद्यालयात दिनांक 31 जानेवारी ते 12 फेब्रुवारी 2006 अखेर शालेय अनुभव कार्यक्रमासाठी येत आहेत.

विद्यार्थी सरावपाठ व इतर काही उपक्रम करणार आहेत त्या सहकार्यांची अपेक्षात आहे. सहकार्य असतेच असेच वृद्धीगत व्हावे, ही विनंती.

कळावे.

आपली विश्वासू,

(सौ. एन. एस. मणेर)

प्राचार्या,

स्वामी सहजानंद भारती कॉलेज ऑफ
एज्युकेशन, श्रीरामपूर

परिशिष्ट क्रं. 5

नमुना पत्र क्रं. 2

प्रति,

मा.शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)

अहमदनगर जिल्हा परिषद, अहमदनगर.

विषय :- सलग सराव पाठासाठी माध्यमिक शाळा उपलब्ध करून देणेबाबत.

महोदय,

पुणे विद्यापीठाच्या बी.एड्. अभ्यासक्रमानुसार शैक्षणिक वर्ष 2004-2005 मध्ये दोन आठवड्यांच्या शालेय उमेदवारी प्रशिक्षण (अनुभव) कार्यक्रम (Internship) अनिवार्य करण्यात आला आहे.

प्रशिक्षणार्थी विद्यार्थी-शिक्षकांना शालेय जीवनाचा व अध्यापनाचा वास्तव अनुभव मिळावा, मुख्याध्यापक व अनुभवी तज्ज्ञ शिक्षक यांच्या प्रगल्भ अनुभवाचा लाभ मिळावा आणि त्यांच्यामध्ये सुलभ आंतरक्रिया घडून याव्यात या उद्देशाने सदर उपक्रमाचा विद्यापीठाने अभ्यासक्रमात समावेश केलेला आहे. यामधून भावी शिक्षकांची पूर्वतयारी होवून कार्यक्षम व बांधीलकीची जाणीव असणारे शिक्षक निर्माण होतील अशी अपेक्षा व्यक्त करण्यात आली आहे.

शाळांचे दैनंदिन कामकाज कोणत्याही प्रकारे विस्कळीत न करता शाळांच्या वेळापत्रकानुसार आमचे विद्यार्थी शिक्षक पूर्वनियोजित कामकाज पार पाडतील याची पूर्णपणे दखल घेतली जाईल.

आपल्या सहकार्यावर हा उपक्रम पूर्णपणे अवलंबून आहे. तरी कृपया आपण आपल्या जिल्ह्यातील निवडण्यात आलेल्या माध्यमिक शाळांच्या शाखाप्रमुखांना शाळा उपलब्ध करून सहकार्य देण्याबाबत, कळविण्याविषयी विनंती आहे. सोबत शाळांची यादी जोडलेली आहे.

कळावे.

आपली विश्वासू,

(सौ. एन. एस. मणेर)

प्राचार्या,

स्वामी सहजानंद भारती कॉलेज ऑफ
एज्युकेशन, श्रीरामपूर

परिशिष्ट क्रं. 6

तज्ज्ञ प्राध्यापकांची यादी

अ. क्र.	नाव	पद	महाविद्यालयाचे नाव
1	डॉ. एस. बी. गागरे	अधिव्याख्याता	स्वामी सहजानंद भारती कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर
2	डॉ. आर. बी. व्हनबट्टे	अधिव्याख्याता	स्वामी सहजानंद भारती कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर
3	डॉ. पी. ए. देशमुख	प्राचार्य	विद्या प्रतिष्ठानचे शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, अहमदनगर
4	डॉ. पी. ए. निकम	अधिव्याख्याता	आझाद कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, सातारा
5	डॉ. आर. ए. कुंभार	अधिव्याख्याता	आझाद कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, सातारा
6	डॉ. एम. एल. जाधव	अधिव्याख्याता	आझाद कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, सातारा
7	डॉ. बी. डी. देशपांडे	अधिव्याख्याता	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, परभणी
8	डॉ. डी. आर. कुलकर्णी	अधिव्याख्याता	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, परभणी

